

עליה אמה מזה ואמה מזה, ושלמעלה ממנה עודפת עליה אמה מזה ואמה מזה (ד), נמצאת העליונה שלשים אמה. ונדבך של אבנים היה בין כל אחת ואחת. [ה] וכלונסות של ארז היו קבועין מכתלו של היכל לכתלו של אולם, כדי שלא יבעט. ושרשרות של זהב היו קבועות ב בתקרת האולם, שבהן פרחי כהונה עולין ורואין את העטרות שבחלונות (ג) שני' והעטרת תהיה לחלם ולטוביה ולידעיה ולחן בן צפניה לזכרון בהיכל ה' (זכריה ו יד). וגפן (ב) של זהב היתה עומדת על פתחו של היכל, ומדולה (ד) על גבי כלונסות, כל מי שהוא מתנדב עליה או גרגר (ה) או אשכול מביא ותולה בה. אמר ר' אליעזר בר' צדוק מעשה היה ונמנו עליה שלש מאות כהנים לפנותה (ו).

פרק רביעי

[א] פתחו של היכל גבהו עשרים אמה ורחבו (ב) עשר אמות. וארבע דלתות היו לו שתיים בפנים ושתיים בחוץ שני' ושתיים דלתות להיכל ולקדש (יחזקאל מא כג). החיצונות נפתחות לתוך הפתח לכסות עביו (ג) של כותל, והפנימיות נפתחות לתוך הבית לכסות אחר הדלתות, שכל הבית טוח בזהב, חוץ מאחר הדלתות. ר' יהודה אומר בתוך הפתח היו עומדות, וכמין ארצפמיטא (ב) היו נקפלות (ד)

(ד) ו, (חסר נגד שלשית). [ח] (ב) ו, קבועין. (ז) ו, ויודלה. (ה) ו, גרגיר. (ו) ו, ל"ג לפנותה. (ג) ו, ל"ג שחלונות. (ב) ו, ו, נפן. (א) [א] (ב) א, ורוקנה. (ג) ו, עניו. (ד) ו, ארצפמיטא. (ז) ו, ונקפלות.

עובי הכותל וישאר ממנו אמה. וכך שתי הדלתות הפנימיות סובבות לתוך הבית ונקפלות על הכותל מבפנים ומכסות אחורי הדלתות. ואמר ר' יהודה שכל דלת מהן היתה חלוקה ונקפלת לשתיים כמו דבר פלוני, והדגים בדבר המפורסם אצלם, והיו ארבע הדלתות נפתחות לחלל הפתח כצורה זו.

ולפי שכל דלת מהן נקפלת לשתיים כמו הדלתות הללו הידועות אצלנו היום בכל החצרות, יהיה בה אמתים וחצי, וכך בשניה שמבפנים כפי שמתברר מן הציור שציירנו, והאמה הנשארת בעובי הכותל היתה מזוזה של חצי אמה מבפנים ומזוזה של חצי אמה מבחוץ.

[ח] כדי שלא יבעט, כדי שלא ידחה אמצע הכותל מרוב גבהו, לפיכך עשו סמוכות מתוחות מכותל האולם לכותל ההיכל כדי שיתמך כל אחד מהן בשני. ועשו צורת גפן של זהב על פתחו של אולם כדי להתברך בגפן, לפי שכנסת ישראל נמשלה לגפן כפי שמפורסם בספרים³⁴, וכל מי שהיה מתנדב זהב להיכל כלומר שיוצא הזהב בעין בקשוט ההיכל לפי שכולו מצופה זהב הרי זה עושה מן הכמות שהתנדב כעין עליה או גרגר או אשכול ותולה אותו שם. ואמרו שלש מאות כהנים, גוזמא, והכוונה בכך שהיה מתאסף עליה הרבה, וכבר אירע שנתקבץ בו מה שהוצרך לכמה כהנים לפנותה, וזו היא שדברו בה לשון הבאי מכלל שלשת הדברים שהזכרנו בשני דתמיד³⁵. [א] יתבאר בפרק זה¹ שעובי כותל ההיכל שש אמות, וכבר אמר שרוחב הפתח עשר אמות, וכשיהא לו שתי דלתות תהיה כל דלת חמש אמות, וכאשר יפתחו שתי הדלתות לפנים יתכסה

היה כתוב "יתבאר בפרק שאחר זה" וכאשר בדק בנוס' מדויקת מצא שאין פרק חמישי במדות, חזר ותקן

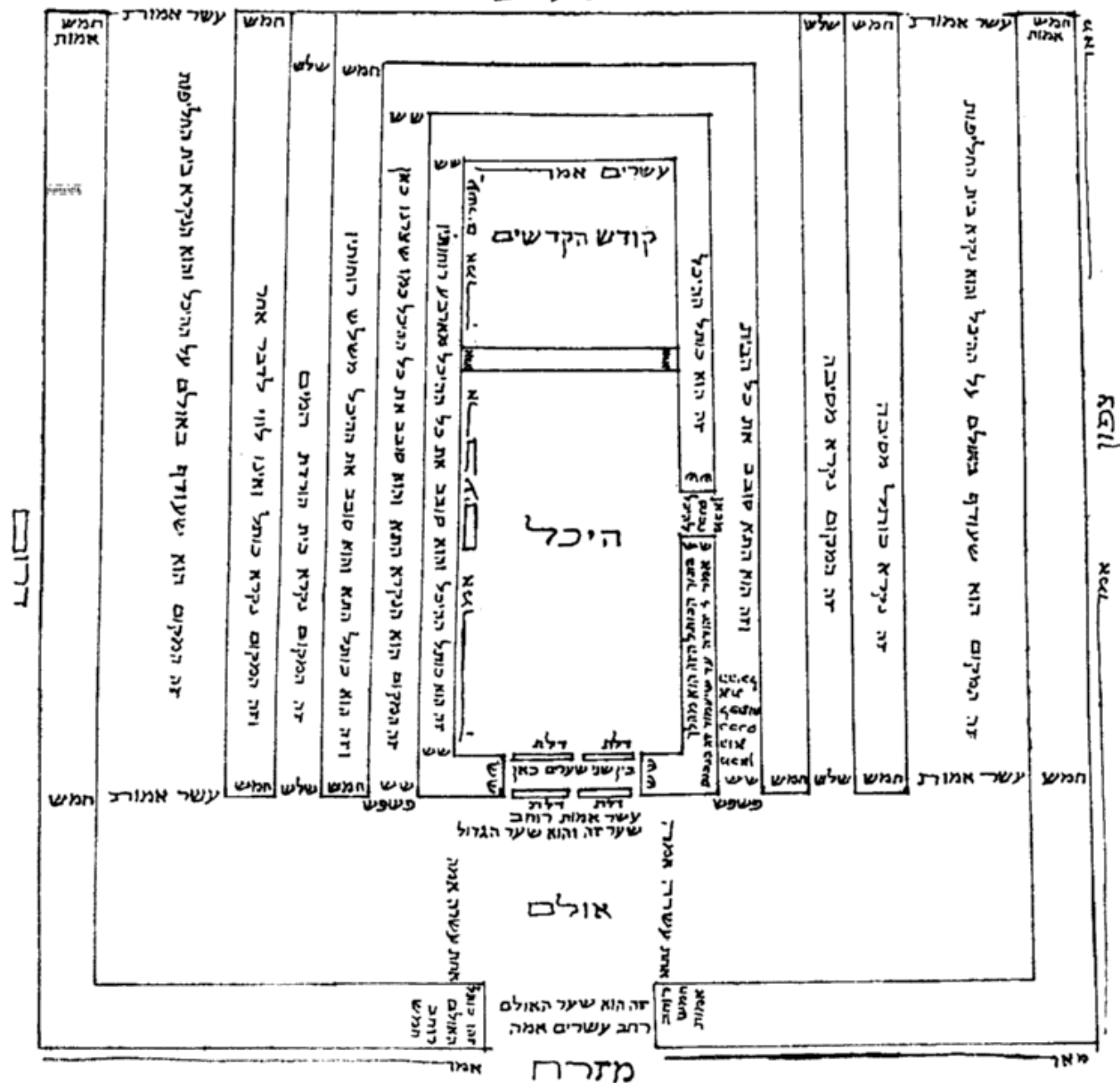
34 ראה חולין צב א. 35 דף כט א. חולין צ, ב. 1 המלים הללו בכ"י רבינו כתובים על המחק, ושם

לְאַחֲרֵיהֶן, אֵלֹ שְׁתֵּי אֲמוֹת וּמַחְצָה וְאֵלֹ שְׁתֵּי אֲמוֹת וּמַחְצָה, חֲצִי אִמָּה מִזֹּזָה מִכָּאן (ס) וְחֲצִי אִמָּה מִזֹּזָה מִכָּאן (ס), שְׁנֵי וּשְׁתֵּים דִּלְתוֹת לְדִלְתוֹת שְׁתֵּים מוֹסְבוֹת דִּלְתוֹת שְׁתֵּים לְדִלְת אַחַת וּשְׁתֵּי דִלְתוֹת לְאַחֲרַת (שֵׁם מֵא כד). [ב] וּשְׁנֵי פִשְׁפָּשִׁין הִיוּ לִי לְשַׁעַר הַגְּדוֹל, אֶחָד בְּצִפּוֹן וְאֶחָד בְּדֶרֶם. שְׁבִדְרוֹם לֹא נִכְנַס בּוֹ אָדָם מִעוֹלָם, (ס) וּ, מִיכָלָן.

1234567891011121314151617181920212223242526272829303132333435363738394041424344454647484950515253545556575859606162636465666768697071727374757677787980818283848586878889909192939495969798991001011021031041051061071081091101111121131141151161171181191201211221231241251261271281291301311321331341351361371381391401411421431441451461471481491501511521531541551561571581591601611621631641651661671681691701711721731741751761771781791801811821831841851861871881891901911921931941951961971981992002012022032042052062072082092102112122132142152162172182192202212222232242252262272282292302312322332342352362372382392402412422432442452462472482492502512522532542552562572582592602612622632642652662672682692702712722732742752762772782792802812822832842852862872882892902912922932942952962972982993003013023033043053063073083093103113123133143153163173183193203213223233243253263273283293303313323333343353363373383393403413423433443453463473483493503513523533543553563573583593603613623633643653663673683693703713723733743753763773783793803813823833843853863873883893903913923933943953963973983994004014024034044054064074084094104114124134144154164174184194204214224234244254264274284294304314324334344354364374384394404414424434444454464474484494504514524534544554564574584594604614624634644654664674684694704714724734744754764774784794804814824834844854864874884894904914924934944954964974984995005015025035045055065075085095105115125135145155165175185195205215225235245255265275285295305315325335345355365375385395405415425435445455465475485495505515525535545555565575585595605615625635645655665675685695705715725735745755765775785795805815825835845855865875885895905915925935945955965975985996006016026036046056066076086096106116126136146156166176186196206216226236246256266276286296306316326336346356366376386396406416426436446456466476486496506516526536546556566576586596606616626636646656666676686696706716726736746756766776786796806816826836846856866876886896906916926936946956966976986997007017027037047057067077087097107117127137147157167177187197207217227237247257267277287297307317327337347357367377387397407417427437447457467477487497507517527537547557567577587597607617627637647657667677687697707717727737747757767777787797807817827837847857867877887897907917927937947957967977987998008018028038048058068078088098108118128138148158168178188198208218228238248258268278288298308318328338348358368378388398408418428438448458468478488498508518528538548558568578588598608618628638648658668678688698708718728738748758768778788798808818828838848858868878888898908918928938948958968978988999009019029039049059069079089099109119129139149159169179189199209219229239249259269279289299309319329339349359369379389399409419429439449459469479489499509519529539549559569579589599609619629639649659669679689699709719729739749759769779789799809819829839849859869879889899909919929939949959969979989991000100110021003100410051006100710081009101010111012101310141015101610171018101910201021102210231024102510261027102810291030103110321033103410351036103710381039104010411042104310441045104610471048104910501051105210531054105510561057105810591060106110621063106410651066106710681069107010711072107310741075107610771078107910801081108210831084108510861087108810891090109110921093109410951096109710981099110011011102110311041105110611071108110911101111111211131114111511161117111811191120112111221123112411251126112711281129113011311132113311341135113611371138113911401141114211431144114511461147114811491150115111521153115411551156115711581159116011611162116311641165116611671168116911701171117211731174117511761177117811791180118111821183118411851186118711881189119011911192119311941195119611971198119912001201120212031204120512061207120812091210121112121213121412151216121712181219122012211222122312241225122612271228122912301231123212331234123512361237123812391240124112421243124412451246124712481249125012511252125312541255125612571258125912601261126212631264126512661267126812691270127112721273127412751276127712781279128012811282128312841285128612871288128912901291129212931294129512961297129812991300130

והכל בעובי כותל הפתח. ואחר כך הביא ראיה שכל דלת מן הארבע היתה חלוקה לשתיים ומורכבות זו בזו בכעין צבתות כדי שיתקפלו מפסוק זה שאמר שתיים לדלת אחד ושתי דלתות לאחרת. ואמרו שתיים מוסבות, רוצה לומר קפולן כדרך שמתקפלות הדלתות המחולקות.

מערב

כלפנינו. 2 במה"ק "אכילאה" ותוקן "מסאחאתה" נשתיירו שלש תיבות ממה"ק ולא החליפן רבינו. 3 הר"ב אשכנזי הגיה בשטה מקובצת "והלכה כתנא קמא" ובכל גוס' כת"י שלפנינו אין תוספת זו.

77